

ACC. NR. M. 10547: 1-4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *H. E. Wilhelmsson*
Härad: *Södra Åsbo* Adress: *Hvidinge*
Socken: *Hvidinge* Berättat av
Uppteckningsår: *1947* Född år *1868* i *Brumby, Malmös Län*

Uppteckningen rör *Jordbrukets binärningar:*
L. U. F. 61

Skriv endast på denna sida!

Jordbrukets binärningar.1.

Kvidlinge socken, samt äfven öfriga delar af häradet ha, så vidt kändt är, aldrig haft någon speciell binärning vid sidan om jordbruket. Jordbruket i Ronneådalen har alltid varit af den omfattning att det kräfft bondens hela arbetsförmåga och äfven mågelunda födt sin man. Endast någon mil öfverut deremot möter nordskines stogsbrakter der såväl skildt i äldre liden bebyggarna måste ^{arbeta} med en del annat än jordbruket för att kunna existera. I äldre liden och delvis in mot seckelskiöldt sysslade bönderna ganska mycket med hemslöjd, fjelträdesvis hästslöjd, men blott för egna behöfver ytterst sällan för afsalu. Ett fån af binärning förelkom dock fastt nu helt bortän, nämligen väfning för afsalu. Det var här för orten nästan uteslutande linväfningar af enklaste slag som väfdes och ställdes och de rikaste "mororna" ställde ej ens detta, utan lade allt i historna, för kommande behöf eller som fjelbröd till "lösernas hemjutt".

Linodlingen var här på orten allmän. Tju och med drängar och
 pojkar kunde, som del af arslönen, få sådt någon "kappa för grö".
 Odlingen såväl som linets beredning kräfor sitt särskilda
 kapittel. Jag har för flera år sedan hemmat till "Landsmåls-
 arkivet" en beskrifning här om, så som den bedrefs här på orten.
 Denna beskrifning räcker fram till linets "skäpning" (skäpning)
 och "häckling" (häckling), sedan kommer ju spinning och väfning
 som hon för sig kräfor sin beskrifning och som här skulle bli
 allt för omfattande och som jag ej känner mig kompetent att laga
 uti med. — Jag vill deremot berättat något om den del af linväf-
 naderna som försälldes. Detta var i allmänhet helt enkla väf-
 nader oftast af "blått" eller någon gång "skattefä" men aldrig af
 "locka" d. v. s. de långa fina lågorna, det egentliga linnet. De hade
 blekts tillsammans med öfriga linväfnader på kommanets "bleg-
 plass". Någon dag i Juni nämnd inför Lby marknad och bland
 de tusende besökare som infunnit sig där, vor också uppköpare
 af linväfnader, enligt uppgift, stundom för arrens väfning.
 En gång var jag med mor, då hon skulle ^{dräja} en lång "väfräcka". Kom-

mersen försiggick, ej på själva marknadsplatzen, utan i en
enstaka liggande hus, utmed denna. Tusströmningen af säljare
var stor och trängseln svår. Både en lång disk stödo flera biträ-
den, som med alm, måtte upp väfvana. Fort gick det och man
hörde hur gummoerna jämrade sig: "Nåå va han har stora buk-
ter," d. v. s. han lät lyget hänga löst under alven och på så
sätt måtte han bort en avsevärd del. Men der lags ingen häm-
syn, alla ville sälja och så gick man nöja sig. Det blef
långt om länge mors tur och hon fick uppmätt och så rätk-
nade köparen ut i hufvudet hur mycket det blef för väfven,
om han räknade rätt vet inte jag, jag var c:a 8 år, och mor
visste det nog ej heller. Hon gick pengarna i sin förkläde och
så undan, västa man. Utkomma ur trängseln satte mor sig
på huk vid husväggen och räknade öfver kassan. Hela gäs-
men utanför huset var full af räknande och oftast missbelät-
na "moror". Om mor var beläten mins jag ej, i hvarje fall var
inlet att göra dervid. Hur som helst så gick mor till mor "mar-
kaspenga" att köpa för på marknaden och jag var Ibunda preparkator.

Åtkrilliga bönder med, hvad man nu kallar "ofullständiga jordbruk" måste skapa sig något vid sidan om. Detta var då ofta i form af körsler ("äckor"). Här på orten har brukomakeriet gamla anor och dess åter skulle varlas land och rikke omkring för försäljning. Detta kunde för järnvägarnas tillkomst ske endast genom hästtransport. Det blev då ofta bönder af följande da kategorier, som åtog sig och utförde dessa körsler. Som dessa resor nästan uteslutande utfördes under vintern, besögo de både för människor och djur mycket påkostande. Mången skjutsbonde fick men för lifoet eller dog en för tidig död. Egaren till mitt, sedan befärande hem, kröde vintern 1868 "puttemagarelassi" besta vintern för att tjena i höst pengar till 4 tunnors råg, som han skulle lemna till ett på 18 tunnors hemmanet hvilande undanlag. Rågen kostade då 18 kr tunnans. Han dog fram åt vären af lunginflammation.

Opavsstående ger ej något svar på det frågelistan innehåller men det anförda kan väl utgöra ett exempel på orter der jordbruket saknar binnärningar i listans mening